

St. 31.

V Gorici, 31. julija 1885.

Tečaj XV.

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.40
Pol leta „ 2.20
Četrti leta „ 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „poslanicah“ se plačuje za navadno trislopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „treh kron“, na starem trgu in v nunski ulici ter v Trstu, via Casserna, 8.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici na Travniku 16, I., naročnina pa opravištvu „Soče“ Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina znižja, ako se oglase pri opravištvu.

Volitve in duhovščina.

V ustavnih državah daje postave vladar v porazumljenji sê svojim narodom ali z njegovimi zastopniki. V Avstriji je mnogo narodov in vsak ima v državnem zboru toliko zastopnikov, kolikor jih po okoliščinah, v katerih živimo, more tje poslati. Nekateri deželni zbori zastopajo le en narod, drugi tudi po dva in še več. V zadnjih godi se tako, kakor v državnem zboru, da ima vsak narod toliko zastopnikov, kolikor jih more vanj spraviti. Pa ne le narodni, ampak tudi drugi oziri odločujejo pri sestavljanju zbornic. Vsak, kdor hoče veljavo dati svojim načelom in doseči svoje namene, skuša, da bi prišla v zbor taka večina, ki se z njim ujema, ki je njemu po godu, ki mu more pomagati do zmage.

Najsilovitejša moč, katera goni človeštvo, kolikor se ne dá voditi po večnih npravnih postavah, je samopašnost, želja po imetju in uživanju. Da bi si človek nabral denara, blaga, posestva, užitka, izmislil si je poleg poštenih poti še vse polno stranskih poti, ki vedejo do hitrejšega dobička brez ozira na to, ali je pot poštena ali ne. Izomila so se načela moči, po katerih tisti več velja, ki več more, naj bo z lažjo, zvijačo, sleparijo, delom, tatvino, umnostjo. Ta načela prišla so v veljavo posebno v tako zvanem vulgarnem židovskem ali pouličnem liberalizmu, ki molze kosti in mozeg narodov, da nekateri dobro živijo in se veselijo. Drugim liberalcem je vse le za čast, ali za moč, ali za oblast, ali za upliv, ter stiskajo in pritiskajo druge, da jim izsilijo krv iznad nohtov.

Kakor vsaka vrsta ljudi, tako skušajo tudi liberalci, da bi imeli večino v zbornicah, da bi kovali postave, ki so njim po godu. — Katoliška cerkev je varuhinja večnih in nepremeljivih resnic, ki segajo v npravnost, a ob enem tudi v telesno in gmetno življenje narodov. Cerkev je hitro opazila, kam liberalizem tako moli, zato ni bilo mogoče, da bi bilo duhovstvo, katero je prešinjeno cerkvenega duha, pomagalo liberalnim načelom do zmage ali liberalnim kandidatom v državni zbor. Kakor duhovstvo, tako

se je moralo vesti tudi verno ljudstvo nasproti porajajočim načelom, ako je hotelo svojo dolžnost izpolniti. Zavedno in delavno duhovstvo je vedno podučevalo izročeno ljudstvo o veliki pravici, pa tudi o težki dolžnosti, katero ima v ustavni državi. Vseled tega so se krhali stoli liberalnih poslancev in njih večina prešla je v manjšino. Liberalizem je spoznal od prvega začetka, da katoliško duhovstvo je njegov hudi nasprotnik, zato mu je napovedal vojsko od začetka.

Pri letošnjih volitvah v državni zbor pokazalo se je to posebno na Štajerskem prav očitno. Ko si liberalci niso znali drugače pomagati, segli so po laži in obrekovanju ter so celo ime presvitelega cesarja zlorabili, da bi bili odvrnili ljudstvo od duhovstva in je tako pridobili za svoje liberalne kandidate. Izdali so neko knjižico, v kateri pripovedujejo, kakor da bi se bil cesar nepovoljno izrazil o duhovstvu radi njegovega političnega delovanja, in v kateri skušajo ljudstvo našuntati proti duhovstvu. Ona knjižica bila je zasežena po o. k. državnem pravdnistvu v Gradci. Štajarski duhovniki so se na to pritožili pri svojem škofu, Ivanu Zwergerju v Gradci, ki je 12. julija t. l. izdal na svoje duhovstvo pastirski list, v katerem svoje duhovnike zagovarja ter jih uči, kaj naj delajo naprej.

„Kaj bomo delali v bodočnosti glede na take napade nevidnih sovražnikov?“ prša škof svoje duhovne ter odgovarja sam tako le:

„Nekateri glasi pravijo: Ne mešajte se več v politiko in ne delezite se prav nič pri volitvah. Pravi pomen tega sveta razumete dobro, ljubi sotrudniki v nogradu Gospodovem! Hoče reči: pustite neizpolneno eno Vaših najvažnejših dolžnostij kot dušni pastirji; ne pomagajte izročeni Vam vernikom, ko jim je treba izpolniti eno najtežavnejših vestnih dolžnostij. „Duhovstvo naj se ne meša v politiko,“ pravi cerkvi sovražni liberalizem in moti tako celo dobro misleče, se ve da le za kratek čas. Treba je samo pomisliti, kaj razumeva liberalizem pod politiko, in kaj hoče s tem doseči, in tedaj bo koj jasno, da duhovni nimajo

samo pravice, da se delezijo politike, ker so državljeni, ampak da imajo pravo silno dolžnost, ker so duhovni, in sicer še posebno zato, ker so dušni pastirji, t. j. ker morajo tudi vernikom pomagati, da izpolnijo svojo dolžnost. Popolno odstranjenje Boga, vero, cerkve, kršanske npravnosti, pravice, ki bi bila od države neodvisna, odpravljanje kršanskega zakona, ločenje šole, odgoje, vede od Boga in cerkve — vse to imenujejo politiko, vse to hočejo doseči sê svojim politikovanjem. Vsi boji med Bogom in hudim duhom, med Kristom in Antikristom, med cerkvijo in nevero združujejo se nekaj desetletij sem na društveno političnem polju v velik boj, v katerem gre za življenje in smrt, ker se ne bojujejo ta ali ona posamezna nasprotujoča si dejanja, ampak dve načeli, ki sti si popolno nasprotni.“

Višji pastir nadaljuje ta nauk in sklepa svoj list z opominom, da po načelih, katera je v pismu razvil, so delali do zdaj in da po teh načelih bodo delali katoliški duhovni tudi naprej, če tudi jim bo radi tega treba trpeti, ker to jim bo le v čast in večno slavo pred Bogom.

Kakeršne so razmere na Štajerskem, take so povsod, kjer se šopiri novejšeg liberalizem; zato je tudi boj povsod enak in izid bo enak, ako stori vsakdo dolžnost, katero mora storiti kot državljan, kot kristijan ali kot duhoven. Duhoven ima dolžnost podučevati verno ljudstvo, naj vestno voli.

Dopisi.

V Gorici, 30. julija. — Včeraj bila je konecletna skušnja v slovenskem otroškem vrtu. Otrokom se je to poznalo, kajti bili so praznično olbečeni, bralo se jim je to tudi na obrazu, kajti bili so veseli. Ob 9. uri začela je skušnja, kakor je bilo naznanjeno. Navzoč bil je mestni šolski nadzornik Jos. Culot; izmed „Sloginih“ odbornikov bil je s početka le dr. Gregorčič; pozneje sta došla tudi vitez dr. Tonkli,

Koliko nesreč se je že zgodilo vled zvone nja ob nevihti! Ako se ne motim, še ni dolgo let, ko je nekje na Kanalskem strela ubila zvoneče dekle. Ni dolgo od tega, kar so pisali italijanski listi, da je ubilo v vasi San Gregorio dva mladeniča, ki sta zvonila proti toci ali nevihti. Radi takih groznih nesreč se zvonenje prepoveduje ob času navilte, a vender se še po mnogih krajih zvonil.

IV.

Vsi pojte rakom žvižgat
Lažjivi praktikarji,
Lažjivi zvezdogledi,
Vremena vi proroki.
Dr. Fr. Preširen.

Ste li popolnoma prepričani, gospod urednik, da nočem Vam provzročevati škode in sitnosti sê svojimi spisi? Vreme, ki gre z letnimi časi v jeden koš, je gotovo tako nedolžen predmet, da bolj nedolžnega ni. In ako v tem ne bom vsem ugajal, bo pa uže konec teh „listkov brez naslova“.

Vsi pojte rakom žvižgat! — smejo po vsi pravici reči prebivalci onih krajev, kjer je toča tudi letos jim vzela ves pridelek, če tudi so prorokovali najboljše vinsko leto: — „lažjivi vremena vi proroki!“

Če tudi je bil ščip v meseci januarji dvakrat, kar je zelo redka prikažen, in če tudi je še mnogo družih znamenj kazalo, da bo letošnja trgategv jako obilna, vender v naši bližini ne kaže Bog več česa. Bricem, kakor pravijo, smehljaj se upanje do zdaj še najboljše; Vipavcem uže ne več tako. Na Kanalskem pa so vsi poroki se osramotili, ker tam je trta že nekaj let popolnoma pozabila roditi. Čakajte Kanalci, ko se bode odpočila, pa bode tako rodila, da bote imeli več pijače s trte nego zdaj iz Soče. — Pa ne zavrnite me hi tro zonič: Čakaj, ocel, da trava zraste!

LISTEK

BREZ NASLOVA.

III.

Kdor govoriti kaj ne vé,
Ureme hval' al' toži,
Kdor pevec peti kaj ne vé,
O letnih časih kroži.
Dr. Fr. Preširen.

Nekdaj je uže bilo tako, dandanes pa je vse drugače, namreč: kdor govoriti kaj ne s m è, vreme hval' al' toži in kdor pevec peti kaj ne s m è, o letnih časih kroži. — Ako bi se bil tega držal prvi sedanji naš pesnik, gotovo bi ga ne zbadal njegov kritik! Pa nič ne dé, — tolaži naj odličnega pesnika zavest, da je deloval v korist svojega národa in da je več koristil narodu in cerkvi z jedno samo pesnico nego z desetimi neslanimi listki. Pa kam sem zašel? Vidite, gospod urednik, kdor ni vaje pisati o vremenu in o letnih časih, temu se rado izpodrsne, da nehoté gre v stranpošje.

Vrnimo se zopet k vremenu. Danes slišimo pripovedovati, jutri beremo, kako je danes tukaj, jutri tam toča pokončala upanje borneya kmeta. Letos je toča potekla v Tržaški okolici ter v bližnjem okraji Istre; — Cikorijski lahoni hoteli so s tem obračati vodo na svoj mlin pri volitvah, a ni se jim posrečilo. — Na Kranjskem do sedaj še ni mnogo škode napravila; — prej tolikrat obiskovano Dolenjsko je zavarovala volitev novega poroka Šukljega! Srečni Dolenjci! Ali v zadnjih časih oglasila se je tudi tam. Tudi naše Gorisko je uže čutilo mrtvaško mrzlo točo pokončevalke — toča. „Soča“ je poročala o njej. Kakolnoga menja je naše ljudstvo o oči? Dru-

zega bi pri tem ne smeli reči, nego „Bog odpusti jim, saj ne vedó, kaj delajo!“ — V krajih, kjer omika počasi koraka naprej, je ljudstvo sploh jako čudnih názorov. Stari rogovi o copernicah niso še končali trobiti, če tudi se duhovščina mnogo trudi, da bi to neumnost in nevero izbila iz glav svojih vernih. A vse nič ne pomaga; kar se jedenkrat vgnezdil v glave prostega ljudstva, to ostane v njih kakor pribito.

Druga neumnost, splošna med kmeti nižje vrste v omiki, je ta, da duhovnik more točo narejati, a še laže ustavlja! Znan mi je slučaj, ko je duhovnik moral marsikatero požreti, ker je ljudstvo očitno govorilo, da je gospod točo naredil. Bedarija! O tem sem obširneje pisal ob omenjeni priliki, a šlo je večinom v koš, ker je bilo prehudo a od tega je že več let.

Naj navedem, kaj med drugim narod govori v jedem letos potolčenih krajev. „Toče ni hotel ustaviti gospod nunec,“ se splošno trdi; a uzroki, zakaj? so različni. Neovrgljiv dokaz tej trditvi je, da duhovnik ni onega nesrečnega dne pustil gnati svoje kralvice na pašo! To je priprostemu narodu zadostno apričevanje.

Med raznimi pripomočki, katere uporabljajo proti toči, je gotovo najbolj znano in splošno zvonenje. Duhovnik, ki bi po nekaterih krajih hotel odstraniti navado, da se tombolá, ko se zapazi kak ne-navaden oblak, zadel bi na hudo nasprotje. Duhovščina sicer uči, da se zvonil, ko se huda ura bliža, zato, da začnejo vrtniki moliti in prositi Boga, naj nesrečo odvrne, in po mnogih krajih se ljudje dajo podučiti, ali tū pa tam se vender še nahajajo starokopitneži, ki menijo, da zvon toči brani. Prazna vera, da zvonovi na sebi obvarujejo toče, je tiste vrste kakor preobračanje klopj in stolov ter molitev „od namaj.“ Molitev pomaga in nič drugega.

ki je bil pri obrokih, in dr. Alekaj Rojic. Izmed odgojiteljev bila sta navzoča dr. Kos in prof. Kožuh; tudi nekateri roditelji prišli so zraven, da bi se prepričali o napredku svojih otrok. Gospa Fabiani je prišla je med skušnje in je ostala pri nji do konca.

Kmalu po 9. uri začne vrtnarica, gospodična Irma Fabiani, izpraševati otroke iz nazornega nauka, potem ko so prej odmolili in odpeli. Otroci so odgovarjali skupno in poedini, pa različno in lepo. Videlo se je, da tudi umejo, kar so govorili. Peli so glasno in veselo, da je bilo lepo slišati. Gibanja izvrševali so po navodu, ki jim je bil dan. Sledile so otroške igre; kovača, golobčka in konjiča igrali so otroci prav dvrsto, med tem ko so peli primerne pesmi oni, ki niso imeli vloge v igri. Telovadba dela otrokom veselje in množi ter krepi njih moči.

Ene večjih deklic deklamovala je Slomšekova „Srečo dom“, ki jej je prav dobro šel. Ko so otroci zopet posedli po svojih klopih, zahvalila se je gospodična učiteljica z iskrenimi besedami, katere je dvrsto in z navdušenjem izgovarjala, v imenu otrok in v svojem imenu društvu „Slogi“ kot ustanoviteljici in vzdrževalki otroškega vrta, kakor tudi vsem dobrotnikom in gojiteljem onega zavoda, ki je prekoristen otrokom, državi in narodu. Današnji izpit pokazal je, da podpora ni bila zavržena, ampak dobro obrnena. Dr. Gregorič zahvali se v imenu „Sloge“ onim močem, ki so neposredno uplivala na um in srce slovenskih otrok, gospodičnim voditeljici in vrtnarici. Deklamovala sta tudi dva otroka, deklica in deček, ki sta se lepo zahvalila društvu, ki skrbi za njih odgoj in vzdrževanje slovenskega otroškega vrta. Utrujeni otroci odpočili so se nekoliko ter užili svojo malico. Med tem bilo je mogoče, ogledati si lepih del, ki so bila razložena: iz ubadanja, ušivanja, pletenja, gubanja, risanja. Videti je bilo, da nekaterim otrokom se prsti prav lahko gibljejo in da imajo veselje na ukusnih sestavih in podobah. H koncu postavljali so otroci še razne podobe s kockami, ki so jim delale veliko veselja. Le hitro pretekel je čas, ki je bil skušnji odmerjen, in sklenil se je dopoldanski trud z molitvijo, kakor se je z njo začel. Slednjič razdelila je gosp. vrtnarica otrokom podobice v spomin pridnosti in poslušnosti. Tega so se otroci uže dolgo veselili, in vidi se, s kako majhno rečjo je zadovoljno otroško srce.

Hvala društvu, ki vzdržuje tako napravo; hvala gospodični, ki se je vztrajno trudila z mladim rodом, ki jej bo hvaležen, dokler se je bo spominjal.

V Grgarji, 1. julija. Svetega Petra praznik alavili smo letos pri nas v Grgarji posebno slovesno. Zraven navadne slovesne procesije blagoslovile so se tudi naše nove orgle, katere sta nam postavila brata Zupana, znana izdelovatelja orgel v Kamnigoricu na Gorenjskem, dne 6. junija t. l. Orgle stanejo 1350 gl. Gospodu Fajgeljnu, učitelju v Tolminu, ki je bil poklican 6. junija v Grgar, da bi nove orgle poskusil, urinila se je nehoté pomota za 150 gl. v št. 25. „Soče“. Od grgarskih orgel gre sedaj le en glas, namreč: Takih orgel še nismo slišali. Marsikateremu se bo zdela hvala v „Sočini“ št. 25. pretirana, kar pa v resnici ni. Kdor bi dvomil nad g. Fajgeljnovo izjavo o orglah, naj se potruži v Grgar, da jih ogleda in poskusi, gotovo se vrne začuden domov ter potrdi strokovnjaku g. Fajgeljnu stavek za stavkom v „Sočini“ št. 25.

Kakšna obeta biti letina na Krasu, ni mi znano. Na Krasu! Tam mora biti res kaj posebnega, da se še čudeži godé in to na — pašnikih Pliskavskih. Čuden čudež! Gospod urednik! Kaj ste si mislili, ko ste dobili prve vesti o prikaznih na Krasu? Veste, jaz sem bil koj tega mnenja, da Kraševac je prebrisan in pa, da čudeži in Kras, kako se to ujema? Koliko rečij se je pripovedovalo! Nočem jih naštevati, ker je preveč abotnega.

Pliskovski mežnar, raca pečena! in krčmar in pa čudeži! Ali ni bila nobenega pometnega človeka, da bi bil prvega poslal v cerkev opravljat njegov posel: čistit, pometat, pajčevine odstranjevat; drugega pa v klet vina točit. Kako? Pliskovski krčmar bi bil rad točil, a ker ni imel komu in morda tudi ne česa, zato mu je prišel čudež kakor navlaš, da je drago točil svojo kapljo. Res čudež! Kdor zna, pa zna, je rekel on, ki je kravo sé svedrom drl.

Najnovejši dogodki na Krasu niso nič kaj veseli v nobenem oziru. Vera s takim počenjanjem mnogo izgubi; dejanja na pašniku Pliskovskem so mnogo podobna malikovalstvu. Pa bilo je še mnogo tacega vmes, o čemer je najboljša, da molčim. — Drugače je tudi očividni dokaz, kako strašna lakoverno je naše ljudstvo. Gospod urednik! Ako pride „Antikrist“, popejje z majhno palčico vse k vragu! Bog nam pomagaj!

Na Kras, v Pliskavico in tudi drugam bi bilo treba poslati kaké kritike najnovejše vrste med Slovenci; tam je taka prazna vera, da ni treba stikati s po drobnih pesnicah, tam se prime vse z rokó. Am bi utegnili „kraška burja“ kaj koristiti.

To pa vže ni več o vremenu, poreče mnogi čitelj. Da se pa kdo preveč ne bo hudoval, končam svoje listke brez naslova*, Brez podpisa.

Res, delo mojstra hrali. Kdor bi želel nove orgle si napraviti, naj se potruži v Grgar, in tukaj se lahko prepriča, da od najmanjšega žebliča do največjega dela je vse natančno izdelano, potem pa naj jih naroči pri g. Zupanu in zadovoljen bo z orglami, kakor so zadovoljni s njimi Grgarci, Livčani in Bistričani v Bohinji in drugi na mnogih krajih na Koroškem. Veseli nas, da tudi naši Furlani so si pri g. Zupanu nove orgle naročili. Cerkevno oskrbnístvo v Kaprivi se je z g. Zupanom uže pogodilo za ceno 1200 gl. Kaprivčani so se hoteli sami prepričati o mojstru in zato so prišli v Grgar poskusit grgarske orgle, in vrnili so se zadovoljni od nas.

Nove orgle blagoslovil je preč. g. J. Kolavčič, solkanski župnik, z asistenco 7 drugih čč. gg. duhovnov in vpríčo ogromne množice ljudstva, domačinov in okoličanov, ki navadno o sv. Petru radi zabajejo k slovesnosti v Grgarji. G. V. Vodopivec učitelj in organist v Grgarji, ki se uže 4 leta uspešno trudi s petjem, je pri tej priliki orglal in pokazal, da je spreten v orgljanju. Peli so domači grgarski pevci. Hvala organistu in pevcem, ki napredujejo ter sebi in občini čast delajo.

Pri obedu, ki je bil po cerkveni slavnosti, slišale so se razne zdravjice, med drugimi tudi g. županu, ki vodi grgarsko občino uže kmalu 3 leta v občeno zadovoljnost. G. J. Filipič, naš župan, je ves vnet za blagor občine in jo umno vodi, da ga moramo kar občudovati. Da imajo Grgarci orgle, gre njemu v prvi vrsti hvala. Pač bi bilo želeli, da bi po proteku 3 let svojega marljivega županovanja še nadalje vodil županijsko krmilo v prid in blagor občine.

V Škrbini, 30. julija. — V zadnji šte. cenjene „Soče“ v dopisu iz Škrbine jezi se neki gosp. dopisnik na goščih, ki so se dovolili v nedeljo o priliki nove maše, katero je imel darovati v tukajšnji cerkvi č. g. Ant. Pipan.

Ker moj drugim g. dopisnik omenja tudi neke vrste, iz katerih bi se znalo sklepati, da nisem jaz svoje dane obljube izpolnil, radi tega veže me dolžnost, da se opravičim. G. dopisnik pravi mej drugim: „Bivši župan je o tem nekaj slišal in je prosil, kjer se ima v takih zadevah prositi, naj bi se ples opustil. To mu je bilo tudi obečano itd.“

Da me je gospod bivši župan prosil, naj bi ne dovolil plesa, je resnica, a ubraniti ga nisem mogel, ker je bila prošnja za ples vložena na starašinstvo. Pri starašinstveni seji, ko je prišla omenjena prošnja na dnevni red, priporočal sem gg. starašinom, naj se prošnja soglasno zavrne iz različnih vzrokov itd., a pri glasovanju padel je moj predlog s 3 proti 8 glasovom. Povdarjalo se je, da je tudi bivši župan dovolil ples 1. 1873, na dan nove maše č. g. Dugulina, sedaj župnika v Ajdovščini. Tudi takrat prosil je novomašnikov oče župana in starašinstvo, naj se dne nove maše ples ne dovoli; in starašinstvo je tudi sklenilo, da se tak slovesni dan ne sme plesati, a bivši gospod župan je samooblastno ples dovolil proti omenjenemu sklepu tedanjega starašinstva. Sedanje starašinstvo hodi tedaj zvesto po poti bivšega župana, ter je za ta krat posnemalo njega dela, meneče, da mu s tem vstreže. — Da pa bi bila velika večina ljudstva tako strašno nasprotna tej plesnej zabavi, kakor omenjeni gospod Škrbinski dopisnik popisuje, zelo dvomim, saj še nekateri bližnji sorodniki bivšega župana so se plesa udeležili, ko so prišli domov.

J. P. župan.

O pomba uredništva. Sprejeli smo ta dopis, ker smo bili prošeni, da bi se ne reklo, da zapiramo nasprotniku sapo, dasi se z nazori in dejanji v njem izraženimi nikakor ne ujemamo. Plese dovoljevati ali prepovedovati sme po postavi župan in ne starašinstvo. Ako je bivši župan dovolil, česar bi ne bil imel dovoliti, ne sledi iz tega, da tudi sedanjí mora tako postopati. Kar na prejšnjem ni lepo, tudi na sedanjem ni zlato. Ako bi obveljalo to načelo, smelo in moralo bi se od zdaj naprej v Škrbini plesati pri vsaki novi maši. Iz današnjega dopisa je razvidno, da posvetno razveseljevanje je bilo obrneno proti bivšemu županu; ali zadet je bil novomašnik in vsi oni občani, ki so hoteli praznovati dan Gospodov, kakor se spodobi. Razumni čitatelj naj sodi, ali je to prav.

Iz Štanjela, 28. jul. — V nedeljo 26. t. m. popoldne tresčilo je v skedenj tukašnjega posestnika J. Švageljna. Skedenj je pogorel; v njem so bile deske in nekaj pšeničnega snopja. Zavarovano je samo poslopje. Pri požaru opazovali smo neredno in nerodno gašenje. Zeleti bi pač bilo, da bi vsaka občina imela saj nekoliko izurjene požarne brambe in potrebnih priprav. Gasilne brizgle menda tudi na vsem Krasu ni. Dobro, da ni bilo vetra in da je deževalo, drugače bi se bil požar razširil. — Suše letos sploh nimamo. Grozdje na trtah boljših plemen obeta obilo. Tudi koruza kaže še prav lepo.

Iz Štanjela, 27. jul. — (Vinarsko društvo v Štanjelu.) — Društveni odbor imel je sejo v Štanjelu dne 26. julija. Sklenil je, da vplačajo odborniki prvo

leto najmanj 4 opravilno deleže za to, da bo moglo društvo tem prej uspešno delovati. Priporočila pa tudi vsem udom naj blagovole 1. leto svoj opravilni delež rajše vplačati v denarji nego v grozdju. Z denarjem se lahko nakupi bolj primerno grozdje in se laže spravi v skupno klet. Vis. c. k. namestništvo obljubilo je odposlati o času trgatve strokovnjaka, ki bode pazil, da se bode vino umno prirejalo. Priporočalo je tudi našo prošnjo vis. c. k. ministerstvu, da dobimo priprave in orodja za analiziranje vina in mošta, kakeršno izvrše lahko praktični strokovnjaki; za druge kemične analize in preiskave pa, da bo imelo društvo pravico svoje vino poslati brezplačno v ta namen c. k. poskuševališču v Gorico. Tudi c. k. kmetijska družba obljubila nam je izdatno podporo.

Kdor želi društvu pristopiti, naj naznani to pismeno odboru do občnega zbora; ali pa naj pride osebnó k občnemu zboru, kjer podpiše društvena pravila. Prosimo pa posebno župane in občinske može, naj pristopijo še to leto k društvu, da se bode vzejemno postopalo o časi trgatve. Ker je društvu namen obča korist in prvo načelo, prirejanje le naravno vino, vabimo č. g. duhovne in druge za občni blagor vneto može k pristopu. Kdor pa ne misli pristopiti in je dobil pravila, naj jih blagovoli vrniti odboru.

Občni zbor bode v Tomaji dne 16. avgusta popoldne ob 4. uri. Dnevni red se glasi: 1.) Nagovor predsednikov. 2.) Poročilo tajnikovo. 3.) Natančneje določilo o izglednih vinogradih in skupnih kletih. 4.) Kako orodje in priprave se imajo letošnje leto nakupiti. 5.) Koliko se bode društvo letošnje leto pečalo s prirejanjem vina. 6.) Volitev 3 mož za nadzornike in njih namestnikov, da prgledajo račune (v smislu pravil § 32. 4. b.) 7.) Volitev 3 mož, da določijo ceno grozdja (v smislu pravil § 36. 4. c.) 8.) Nasveti posameznih udov.

Odbor želi, da se saj redni udje vdeleže v polnem številu občnega zbora.

Štanjel dne 27. julija 1885.

ODBOR
vinarskega društva.

Politični pregled.

Po časopisih širila se je zadnje dni vest, da bode v kratkem imenovan dr. Zeithammer češki deželni minister, ob enem pa da prevzame dr. Pražak definitivno pravosodno ministerstvo. Ne vemo, so-li to proizvodi pasjednevne vročine ali je kaj istine na tem. O ministru Conradu se ne govori več; zdi se tedaj, da ostane še vedno na ministerskem stolu.

Z malenkostnimi zadevami, katere na široko raztezajo, polnijo listi v sedanjih časih hude politične suše zevajoče predale. Politično društvo, katero hočejo Čehi na Dunaji ustanoviti, razpor med konservativnimi Nemci, nemški šulverein in jednaka tvarina razpravlja se v uvodnih člankih.

Govori se mnogo o shodu našega in nemškega, dalje našega in ruskega cesarja. Stalno je, da cesar Viljelm ne pride letos obiskat našega cesarja v Lšel, pač pa pojdetá naš cesar in presvitla cesarica obiskat cesarja Viljelma v Gostinske toplice. Shod našega cesarja z ruskim bi se imel vršiti v Reichstadtu. Tudi se govori o shodu, katerega bi se udeležili ministri zunanjih zadev: Kalnoky, Bismark in Giers.

Tudi o zunanji politiki ni kaj posebnega poročati. Afgansko uprašanje, ki zanima Ruse in Angleže, ne bode se sedaj reševalo z mečem, kakor so nekateri mislili, kajti ruski minister zunanjih zadev gre v toplice. Na Francoskem se pripravljajo stranke za bližnje volitve, na Španskem mori kolera takó, da mora vsa politika počivati, tudi iz Italije ni nikakih novosti. Angleškemu ministru Salisbury-ju je pogum nekaj porastel, ker se vender obistinja vest, da je krivi prorok Madi v Sudanu umrl; s tem bi bil konec ustaje v Sudanu.

Domače in razne vesti.

Narodni dom v Gorici, kakeršen si moremo zdaj staviti, veselo napreduje. Zidovje ob ulici prišlo je uže do podstrešja. Ko bo to končano, začne delo radi dvorane znotraj na vrtu. Dvorana bo po sedanjih načrtih prostorna, pripravná in lepa. Nemški duh, ki je po Italijanih izpodil čitalnico iz sedanjih prostorov, se pač kateri krat popraska, da nam je v svoji nagajivosti pripomogel do lepše bodočnosti. A oni, ki nas je prepodil s Travuika, pojde v malih letih za nami, in nado se ne bo po njem jokál, nikdo ga ne

bo omiloval. Tako se godi zavistnikom, ki po spletkah in skrivnih potih zalezujejo slovenski narod na Goriškem ter mu grenijo društveno življenje, ker mu drugače ne morejo škodovati. Sram bi moralo biti mož, ki se dajo zlorabit v take spletke, ki pletejo bič narodu, med katerim in od katerega živijo od mladi nog. Plačilo za plemenito delo jim ne izostane, kajti vsako delo se plačuje ob sebi.

V otroškem vrtu bila je preteklo sredo konecletna skušnja, kakor opisuje današnji dopis iz Gorice. Od prihodnjega ponedeljka do konca avgusta bodo v vrtu počitnice. Med tem se bodo delale priprave, da se odpre s 1. oktobrom privatna dekliška šola. V dotičnih krogih se namerava, odpreti šolo uže prvo leto z dvema oddelkoma, da bi se mogle udeležiti slovenskega poduka tudi one deklice, ki so bile letos siljene obiskovati italijanske mestne šole. Opozarjamo slovenske roditelje o pravem času na dobroto, katero dobijo v novi šoli za svoje otroke, ter jih uže zdaj opominjamo, naj delajo kot modri odgojevalci, ki odgojujejo izročeno mladino na naravni podlagi materinščine, ki edina daje najcenejše, najboljšo in najstanovitnejšo odgojo, s katero pomočjo se potem še vse drugo doseže, ako se hoče. Naši otroci se učijo italijanščino al nemščino na ulici ali kjer jo slišijo brez težave, in ni treba, da bi predragi zaklad narodnega jezika in narodne odgoje zanemarili radi takih vednostij, ki uže tako jim ne odidejo, ako so jih bodo hoteli poprijeti. Nasprotniki naše narodnosti, ki so ob enem nasprotniki naravne postave in naših pravic, vejo kak upliv ima narodna ženska v družini, zato se bojijo narodne odgoje in bi nam radi vse podrli. Taki nasprotniki sodijo se sami po sebi. Kar sebi želijo, nam ne privoščijo; kar nam delajo, bi na sebi ne trpeji. In ti ljudje se imenujejo še liberalce in razsvetljence. Sebičnikiso in slepi krivičniki, katerih dejanja oboja vsak pošten človek.

Č. g. Alojzij Faidutti, kaplan pri sv. Roku v Gorici, opravil je 22. t. m. strogi izpit (rigorosum) iz cerkvene zgodovine in cerkvenega prava na dunajskem vsučilišču. S 1. oktobrom t. l. pojde na Dunaj v višje izobraževališče za svetne duhovne pri sv. Avguštinu. Rodom je beneški Slovenec, ki je dovršil gimnazijske šole v Vidmu, bogoslovne pa v Gorici.

Ivan Zavadlav, c. k. okrajni komisar, rodod iz Št. Andreža pri Gorici, umrl je 24. t. m. v Gradišči in je bil pokopan v nedeljo 26. julija. Zavadlav bil je jako nadarjen mladenič, ki je z izvrstnim uspehom dovršil nižje in srednje šole v Gorici, visoke šole pa na Dunaji. Bil je prijaznega značaja, zato tudi priljubljen pri vseh svojih součencih. Kot odličen dijak podučeval je, ko je bil v šesti šoli, tedanjega okrajnega glavarja goriškega, sedanjega c. k. namestnika v Gradci, v slovenščini. Ko je ta odšel kot deželni predsednik na Koroško in je prišel baron Pino, sedanji minister, na njegovo mesto kot okrajni glavar v Gorico, podučeval je tudi tega v slovenščini in sicer s takim uspehom, da je bil baron Pino popolnoma kos slovenščini in da je takrat c. k. okrajno glavarstvo goriško uradovalo z občinami skoro izključljivo slovenski. Ko je Zavadlav dovršil pravne študije, bil je njegov učenec uže cesarski namestnik v Trstu. Morda je to uplivalo nanj, da se je odločil za politično službo. Priredjen je bil tržaškemu namestništvu, kjer je tako pridno in dobro posloval, da je prav hitro šel naprej na lestevici političnih služeb, kar je vzbujalo zavid pri drugih tovariših, ki se niso mogli ponašati s takimi uspehi. Bil je mož avstrijskega duha in slovanski rodoljub, kakeršen je bil vzrastel za svoje mladosti, zato je v Istri, kjer je pozneje na več krajih služboval, marsikedar prekrizal črne nakane istrskih nasprotnikov. Dalje časa bil je v Krku (na kvarnerskih otocih) kot ekspozirani ali samostojni komisar, in pri miroljubnem občinstvu je od tistega časa v dobrem spominu. Ali zdi se, da z njegovim prepričanjem in njegovim postopanjem niso bili vsi zadovoljni; zato je bil prestavljen v Poreč kot okrajni komisar. V tem okraji imajo v zastopih Italijani večino samo po pomoči, ki jo dobivajo ne iz svoje srede. Ako bo hotela kedaj avstrijska vlada slovanski okraj, dobi ga čez noč; za zdaj tega ni pričakovati, ker isterski Slovani se opisujejo kot Starčevićjanci in panslavisti ter so izročeni zagrizenim italijanskim društvom, listom in ustanovam, da jih obrekujejo, zavirajo in žurijo.

Zavadlav začel je bolehati, ne da bi pisec teh vrstic vedel, kako. Kot dijak bil je sicer krepak, a zdi se, da njegova pljuča so preveč trpela v vsakdanjo hojo iz Št. Andreža v Gorico in nazaj. Mogoče, da je tudi vojaška služba, katero je ranjki opravil kot enoletni prostovoljec, z vsakoletnimi ali vsaj pogostimi vajami škodovala sicer trdnemu mladeniču. Gotovo pa je, da službovanje v nesrečni, zapuščeni, žuljeni Istri je težavno in da več močij požre tega in žalost v pogledu na dober a nesrečen rod istrski nego telesni trud. Zavadlav, ki je bil oženjen s hčerjo g. Dreossi-ja iz Gradišča, začel je bolehati in je prosil iz zdravstvenih razlogov za premeščenje v Gradišče, kar se mu je tudi dovolilo. Ali le malo časa, komaj dobrih 14 dni, bilo je ranjkemu dovoljeno, bivati v bližini svojega rojstnega kraja. Pljučna bolezen zala je bila predač, prememba zraka morda ni dobro

uplivala iz prvega začetka in tako nas je zapustil zvest državni služabnik, resničen rodoljub, blag človek. Ranjki imel je še le nekaj čez 30 let in bi bil državi in narodu še mnogo koristil. Tako pa nam je nemila smrt pobrala moža, na katerega se je upiralo naše oko; vzela je moža, po katerem iz dna srca izdihnejo bratje Hrvati v tužni Istri, ko izvejo njegovo smrt. Malo let živel si, Ivane, na svetu, vender dosti, da smo spoznali tvoj čisti značaj, tvoje priprosto srce, tvoje pravične misli, postavno delovanje, tvojo neomahljivo zvestobo, tvojo ljubezen do naroda in do prijateljev. Zato naj ti bo hladen počitek na onem svetu in plačilo za tvoja dela, tukaj pa stalen spomin v sreih prijateljev in rojakov.

„Furlanski koloni“ v zadnji številki „Soča“ niso „Corrieru“, glasilo goriških kapitalistov in denarnih veljakov, nič kaj po volji. Prejeli smo žida za možnjo, in tedaj postal je naenkrat konservativen, zagovornik obstoječih razmer in lastninske pravice. Ko smo pa govorili, da Slovenci ima naravno pravico, kakor do svoje roke in noge, tako tudi do svojega jezika tudi tedaj, ko je v Gorici, takrat je bil „Corriere“ slep in gluhi ter je klical svoje može v brambo italijanskih pravic goriškega mesta. Ko je šlo za naravne pravice in za dušno blagostanje slovenskega naroda, bilo mu je vse novo, krivično, nedopustljivo. Zdaj pa, ko se govori o tem, kako bi se pomagalo tisočom, ki so navezani na zemljo in zdihujejo ves čas svojega življenja, dokler ne izdihnejo svoje bolne duše, ko jim telo otrpne, vzbudila se je v „Corrieru“ čut za pravico in pravo, za posest in bogastvo. Kor smo rekli, da naj se svet gospodom odkupi in razdeli med kolone proti počasnemu povračilu, prestrašil in pretresel se je zagovornik bogatašev ter pravi, da „Soča“ širi nekako neki gospodarski ali kmetijski socializem, ker ne navaljuje krivice, kamor gre, ampak drugam, in vzbuja v kolonih nezadovoljnost in nevoljo proti onim, ki so posestniki, ter napotuje one mirne prebivalce do še slabšega stanja po plovlu, ki ga seje med koloni in gospodi. Nekaj takega, pravi „Corr.“, oznanjuje „Soča“ v omenjenem članku.

Ali ste slišali? prej toži, da gospodi ne morejo izhajati, da posestvo ne more rediti posestnika in delavca, in zdaj, ko svetujemo, naj se loči posestnik s polno donarno vrednostjo od posestva in naj se da posestvo delavcu, ki v teku let povrne ono odškodnino, katero dobi gospod, zdaj toži „Corr.“, da sejo mo prepri, ter kaže s tem, da ni zadovoljen z nasvetom, da tedaj imajo gospodje več dobička od posestva nego bi ga imeli od enake denarne vrednosti. Gospodu „Corrieru“ smo hvaležni za take izjave, kakor tudi za njegovo nasprotovanje, ko svetujemo, naj se iz brezpravnih služabnikov stvarijo zavedni in prosti državljani.

Liberalno-židovsko načelo je povsod enako: vse premoženje sveta naj se združi v rokah nekaterih bogatinov, in vsi drugi naj delajo za to peščico ljudi. Večina velikih podjetij, n. pr. železnice so v rokah nekaterih milijonarjev, katerim se pokori celo država. Tovarne hranijo na milijone ljudi, katerim so gospodari rezali kruh po svoji volji. Obrtniška postava omejuje to samovoljo, zato so vsi liberalno-židovski listi in goriški „Corriere“ proti njej. Enako je gledé posestva, kjer so koloni. Država mora seči vmes ter določiti pogoje, da bo mogoče živeti enemu in drugemu. To se najlaže godi, ako se koristi gospodarjev in kolonov ločijo po odkupu, ker to silno pomnoži rodovitnost zemlje in upliva silno dobrodejno v pravem in političnem oziru. Kjer so kmetje prosti posestniki, je vse drugače nego kjer so goli najemniki ali delavci bogate gospode, posebno še, če ta nima Boga in njegove postave.

„Corr.“ naj lepo doma ostane s svojim ovajanjem, da kolone dražimo, in naj bo prepričan, da liberalna načela so se preživela. „Corr.“ je zadnji izrastek tistega časopisja, ki je pred leti na Dunaji krepko poganjalo. Mož, ki je bil sam priča tedanjih prizorov, presadil je zlahtno cvetico v Gorico, da ž njo tukaj to poskuša, kar se je na Dunaji ž njo godilo. Zboljšanje mora priti, če tudi proti volji „Corrieru“; blagor države zahteva, da se liberalna načela opustijo. Temu se niti „Corr.“ ne bo mogel ustavljati. O nekaterih razlogih, katere je „Corr.“ navedel v oziru kolonov, morda prihodnjid.

Konec šolskega leta vršil se je v vseh goriških šolah ta teden. C. k. deška in dekliška vadnica ter c. k. izobraževališče za učiteljice sklenili so šolsko leto včeraj; mestne ljudske šole, c. k. gimnazij in c. k. realka končali so pa danes. Učeca se mladež razpršila se je na vse vetre in za njo potegnejo jo tudi gospodje učitelji in učiteljice. Mesto bo kazalo bolj mrtev obraz in delale se bodo na tistem priprave za bodoče šolsko leto, ki začne povsod 1. oktobra.

Zrelostni izpiti na c. k. višji realki goriški vršili so se pismeno 22-27. junija, ustno pa 28. in 29. julija. K tej skušnji so se bili oglasili: Albisser Viktor, Berze Ludovik, Favetti Peter, Pantz Avgust, Pergolis Jožef, Pittieri Egid, Streinz Jožef in Trušnovic Rudolf. 1 dijak je opravil skušnjo z odliko, 4 dobro, 2 morata ponavljati skušnjo čez dva meseca iz enega predmeta, 1 je padel.

Program goriške gimnazije prinesel je tudi letos, kakor je bilo pričakovati, ponatisnjen šolski katalog, iz katerega se gledé napredka posameznih dijakov le to zve, če je kdo odličnjak, sicer pa ni mogoče iz njega spoznati, ali je kateri dijak dobro ali slabo izvršil šolsko leto. Ali ni škoda za denar, ki se potrosi za ponatis kataloga? Lenuhi in tepci z začetnico A, B ali C se lahko smejejo pridnim dijakom z začetnico Z, Ž, ki so zadnji v vrsti, med tem ko imajo oni prvo mesto. Upamo, da k letu bo to drugače: zastopniki dežele v šolskih rečeh, podpirajte želje občinstva in dijaštva.

„Die Allmutter Germania“ poklada svoje otroke tudi na primorsko zemljo, kjer je treba dokazati, da je dovolj namških otrok za nemške srednje šole in da se radi tega ne morejo juvesti na Primorskem srednje šole z narodnim učnim jezikom, ker sicer bi morali biti n. pr. v Gorici trije gimnazij: slovenski, italijanski in nemški.

Gotovo bo poskakovalo srce vsacega pruskega Nemca, ako zve, da med goriškimi osmošolci so bili 3 Nemci, in da ima torej bodoča nemška inteligenca na Primorskem globoke korenike. Nam je pa drugače pri sri, ko beremo dotični odstavek letnega izveštja goriške gimnazije, ne za to, kakor bi Nemcev ne marali, hi imajo pri nas svojo „Führerrolle“ v vseh dobrih mestih, ampak za to, ker nam je znano, kako se pri nas Nemci delajo. Izmed omenjenih treh Nemcev osmošolcev je le eden rodod Nemec, druga dva sta se pa še začetkom prošlega šolskega leta pisala za Slovence, kakor nam pripovedujejo verodostojni viri. Ne vemo, na kakli podlagi sta zdaj vpisana za Nemce, in veselilo bi nas, ako bi nam pristojno mesto to pojasnilo ali pa ako bi nam dokazalo z uradnimi podatki, da prvo ni res. Ali so Nemci res tako revni v svojih sinovih, da se šopirijo z našim mesom? in ali so naši mladeniči res tako omahljivi, da menjujejo izjavo o svoji narodnosti kakor obleko? Država naj skrbi da se bodo odgojevali značaji, ne omahljivci!

„Corriere“ je bral v graški „Tagespost“ neko vest o prizadevanji primorskih Slovanov, da bi dosegli ono ravnopravnost v šoli, katero jim daje naravna postava in katero jim potrjuje državni temeljni zakon, in koj so se mu začeli jeziti laje ter uplje, naj njegovi prijatelji stopijo Slovincem v bran. Kateri so oni strašanski nameni slovenski, ki „Corrieru“ spati ne puste? Čujte in strmite! Slovenci zahtevajo, naj se uvede v goriških arednjih šolah za slovenske dijake slovenski kot učni jezik, za Italijane pa italijanski, in to je ono slovenjenje, kateremu se „Corr.“ z nogami in rokami upira ter kliče „Unione“ na pomoč, naj imenuje odsek, ki bi se ustavljal takim poskusom slovenjenja (tentativi di slovenizzamento). Goriški Italijani, povejte, ali je „Corr.“ zares Vaš list, ali si upate javno zagovarjati njegovo postopanje? „Corr.“ ni Vaš list, ampak glasilo nekega sistema; kar pošlje neka gospoda v „Tagespost“ ali „Neue freie“ zoper Slovence, vse pobere „Corr.“ Močan je le v združbi proti Slovincem, katero potrebuje neka gospoda, da ima date za svoje trditve; za italijanstvo ni pa čisto nič storil, da bi bilo vredno omembe. V vseh javnih zadevah zmagala je druga gospoda, a ne „Corr.“ V kuptijsko zbornico zmagali so Goričani proti Gasserju ter so pustili na cedilo „Unione“, Ritterja in „Corriere“. V mestni zastop zmagal je Ritter, v državni zbor v velikem posestvu zmagal je Ritter. „Corr.“ ni zmagal nikjer, razen če so Ritterji dovolili, da je šlo pod enim imenom. Za italijanstvo nima torej „Corr.“ nikakih zaslug; junak je le v slepem boji proti Slovincem, ki je nekaterim krogom tako všeč, da marsikaj pokrijejo s plaščem ljubezni, samo da dobijo Slovenci po hrbtu. Ali zmiraj ne bo tako. Ravnopravnosti nam Italijani niti ne dajo niti ne odvzamejo, zato je prazno „Corrierovo“ rožljanje. Ravnopravnost dobimo od Avstrije, od države; ako nam jo ona hoče dati, imeli jo bomo že jutre proti „Corr.“ in njegovi stranki ter proti onim krogom, ki so s „Corr.“ združeni, da Slovincem bridkosti in težave delajo. Ubogi „Corr.“ misli, da radi njegovega ropotanja nam kaj odide, in ne vè, da zato ga pustijo ropotati, da se svojim ropotom druge zakriva. Ko pride čas, porečejo mu: umakni se v stran, in tu spozna, da je imel dovoljenje le za eno ne pa za drugo: zavirati Slovence, a ne zidati Italijanov! Kaj porečejo nemški zgodovinarji, ko bodo pisali zgodovino naših Italijanov? la „Corriere“? Prašali bodo: so li ti možje nasledniki Romula in Rema ali pa so duinarji nemškega Hermana?

Čveterorazredna ljudska šola v Komnu dobila je tudi letos svojo „Letno sporočilo“, katero je sestavil današnji nadučitelj-voditelj Ant. Leban, založil pa c. k. okrajni šolski svet v Sožani. Sporočilo govori najprej staršem-rediteljem na sree, kako naj otroke v šolo pošiljajo in kako naj podpirajo prizadevanje ljudskih učiteljev v dosegu onega cilja, ki je postavljen ljudski šoli. Šolska kronika navaja važnejše dogodke iz preteklega šolskega leta, ki zadevajo učence ali učitelje ali oboje. Navedene so potem šolske oblasti od deželnega šolskega sveta do krajnega š. sveta komenskega. Iz šolskih naznanil smo posneli, da delajo na komenski

ljudeki šoli šest učnih močij: dva učitelja, dva kateheta (kaplana) in dve učiteljici. Šola je obiskovalo 345 učencev in učenk, nadaljevalni tečaj pa 55, torej skupaj 400 otrok. Na zadnje sledi v "Sporočilu" pregled učenstva in učenk po napredku. Niti goriske ljudske šole nimajo takega poročila, kakršno je poročilo komenske šole, da bi mi vedeli. Gotovo je učenec in njih roditeljem, ki za nje skrbé in plačujejo, ustrezno s takim javnim poročilom o šolskem letu in njegovem uspehu. To "Sporočilo" komenske šole je še peto, ki je prišlo na svitlo.

V Št. Frjancu bila je volitev novega župana 28. t. m. Izvoljen je bil soproet obče spoštovani gospod Konrad pl. Fabria, veleposesnik in mož blagega značaja. Udje te družine so jako priljubljeni, ker so gloveški, pošteni in pravični. Njih vedenje služi v lep izgled vsi občini. Blagor občini, ki ima take moše, kajti polnjih ravna je tudi drugi, majhni in veliki.

V Mirnu je umrl naš vojak Josip Marušič, Loydov kapitan v pešadi; mož je bil zelo srčen in prvi, ki je prišel v Kitaj. Star je bil že le 58 let. Dasi je hodil mnogo po svetu, ni se imenjal svojemu narodu, videli smo ga večkrat pri veseljih v narodnih društvih v Gorici. Blag mu spomin!

Is Vipolje dobili smo dopis, ki ni za javnost. Vsebina njegova je ta, da občinarji bodo prošli al. c. k. okrajni šolski svet, naj jim ne pošilja onega učitelja, o katerem se sluti, da bi bil namonjen ali celo že imenovan za Vipolje.

Novo pošto postajo dobijo, kakor so nam pise, v Logu (Mittelbrunn) pod Predelom, v zadnji primorski občini proti Koroskemu. Nada je tedaj, da se ustanovi pošta tudi v drugih bolj potrebnih krajih, n. pr. v Šempasu, ki je velika občina in ki mora z Osekom vred v daljine Čerčiče po svoja pisma. Čerčiča pošta bi na svoji pomenljivosti radi tega nič ne zgubila, ker poštni promet se množi od leta do leta valed narodove probujenosti in omike. Do tega bi moralo priti, da bi imela vsaka večja, kaj oddaljena občina svojo pošto, katero naj bi tudi v reanici rabila.

Št. 515.

RAZGLAS.

Iz podpore, katero je dovolilo visoko c. kr. kmetijsko ministerstvo v prosep sviloreje na Goriškem, podeli tukajšnje, c. kr. kmetijsko društvo nekatere štipendije po 15 gld. ženskam, ki bodo obiskovale tečaj, pri katerem se bo podučevalo, kako se pripravljajo svilodno seme po celicnem sistemu in kako se za ta namen rabi mikroskop. Poduk bode na c. kr. svilorejskem in vinarskem poskuševališči v Gorici.

Namen tečaja je, da se obiskovalke praktično podučé v vseh delih, ki se tičejo pripravljanja semena po celicnem sistemu, in kako je ravnati z mikroskopom, da se presodi zdravstveno stanje semena.

Tečaj začne dne 24. in konča 29. avgusta t. l. Katera želi dobiti kak štipendij, naj podá do- tično pisano prošnjo v uradu c. kr. kmetijskega društva naj dalje do 18. avgusta.

Štipendiji se podelijo samo takim ženskam, ki so uže prestopile v 16. leto, ki so uže praktično izurjene v sviloreji in stanujejo v deželi.

C. KR. KMETIJSKO DRUŠTVO.

V Gorici dne 30. julija 1885.

Predsednik
CORONINI.

Št. 820. o. š. s.

Razpis služeb.

Začetkom prihodnjega šolskega leta (1. septembra) se podelijo z dohodki tretje plačilne verste službe:

- 1.) nadučitelja-voditelja na dvorazrednici v Lokvah,
- 2.) podučiteljice, eventualno učiteljice na isti šoli,
- 3.) učitelja-voditelja na enorazrednicah v Bar-ki, Divači, Rodiku, Štjaku, Vojšči in v Štorjah s podružnico v Kazljah.

Za mesta voditeljev zahteva se sposobnost k pomočnemu poučevanju verskega nauka.

Prošnje je do konca pr. m. avgusta pri podpisnem vložiti.

C. K. OKRAJNI ŠOLSKI SVET V SEŽANI,
18. julija 1885.

EQUITABLE.

zavarovalna družba za življenje,
ustanovljena leta 1859.

Skupna glavica konec leta 1884 145.404.313 gld.
Razdelilo se zavarovancem leta 1884 8.941.979
Stanje zavarovanj konec leta 1884 83.699 polie.
Za znesek 773.522.928 gld.

V poročilo avstrijskim zavarovancem položenih je pri dunajski banki "Union" 105.000 gld. v avstrijskih državah delnih pisnih z obrestmi 5%.

Vse polie "Equitable" ovs so po trah letih neproklje- livo, to je: ko preteče ta obrok, "Equitable" plača zavarovano vsoto tudi tedaj, če kdo umrje v dvoletni, po samomoru ali valed postavne oboodbe ali če kateri podatki v oglasu se po- kažejo neresnični. "Equitable" ne zahteva nikakih spričevanj in plača nemudoma ko je potrjena smrt. Ves dobiček pripada zavarovancem (leta 1884 bilo je razdeljenih 8.941.979 gld.) in na navadne polie plača se v gotovini uže po drugem vplačilu premija (vsakoletnega doneska na račun zavarovalnega lista ali polie) pri polieah, desmrtna renta ali polieah desmrtna renta (prihodkov) se pa nakupiti in se izplača konec zavarov- nane doba.

Vagled v polajnanje načrta polieah desmrtna renta. Za zavarovnje po tej lestvici v znesku 20.000 gld., sklenjeno v 43. letu, iznaša na podlagi pogojev, veljavnih pri načrtu za polieah desmrtna renta, za dobo 15 let vsakoletni premij (vplačilo) 983 gld. 80 kr.; v 15 letih tedaj 14.757 gld.

Po resnih računih iznašala bi vsota zavarovancev pri zalogu polieah desmrtna renta po preteklih 15 letih blizu 7.890 gld., katero zavarovane lahko obrne po eni štirih potij, navedenih v vvodu, namreč:

1. prda svojo polieo z dobički in pravicami družbi, in v tem slučaju bi dobil najbrže okolo 12.180 gld., s katerimi se uničijo njegove pravice do družbe;
2. ali pa dobi zavarovaneec namesto svoje izvrne polieo drugo, ki je že popolnoma vplačana, ki zapade ob smrti in ki desega blizu vsoto 34.000 gld.;
3. ali pa se odpre svojim koristim (dobičkom), poliea zapade ob smrti za 20.000 gld. in družba mu plačnjo do smrti rento v znesku blizu 818 gld. na leto;
4. ali pa zavarovaneec dobi v gotovini nakupičeni dobiček okolo 7.890 gld. in za polieo se plača ob njegovi smrti 20.000 goldinarjev.

Nadaljna pojasnila daje R. M. VERVEGA, menjalec v ulici mestnega vrta (Via Giardino), h. št. 5, ki je zastopnik za "Gorico" in deželo.

Št. 112/ M. d. P.

Razpisana služba.

V tukajšnji zastavljavnici in ž njo združeni hranilnici ustanovljeni po grofu Thurn-u oddá se začasna služba enega pomožnega uradnika za dobo enega leta z letro plačo 600 gl. a. v.; zahteva se pa kavčija 500 gl. a. v.

Prosilci naj dokažejo v svojih prošnjah s prilogami: 1. svoje študije, 2. zmožnost sloven- skega, laškega in nemškega jezika v besedi in pismi, 3. svojo izobraženost gledé praktičnega gospodarstva in knjigovodstva, kakor tudi 4. svoje dosedanje službovanje.

Dotične prošnje naj se vložijo pri podpisa- nem varstvu v času treh tednov začeni od dné, ko se ta razpis prvič razglaši.

Varstvo zastavljavnice in ž njo združene hranilnice v Gorici,
8. julija 1885.

Št. 2936.

PRODAJA

lesu za leto 1885/86 v c. kr. ternovskem gozdu, gozdni okraj Dol.

Dne 4. avgusta 1885. prodá se v župan- stvenem uradu v Lokavci pri Ajdovščini po jav- ni, ustmeni dražbi iz c. k. gozdnega okraja na Dolu pri Ajdovščini les, kateri se poseče v letu 1885/86, a kateri tedaj še stoji, in sicer okolo 1800 kubičnih metrov bukovine za žago nad 30 cm debele, 350 kubičnih metrov nad 26 cm de- bele jelovine za žago, 120 kubičnih metrov je- lovega stavbenega lesu raznotere debelosti.

Sprejemajo se tudi pismene ponudbe, ka- tere se pa morajo vložiti najkasneje 3. avgusta pri c. k. vodstvu za gozde in graščine v Gorici, ali pa izročiti dne 4. avgusta pred pričetkom ustmene dražbe dražbeni komisiji.

Prodajalne pogoje, razkaz prodajalnih sre- ček, sečnih krajev, lesne množine ter lesne ver- ste in klicne cene si ogleda lahko vsakateri pri pomočnem uradu podpisanega vodstva, pri žu- panstvu v Lokavci, ter pri c. k. gozdnem o- skerbniku na Dolu.

C. KR. VODSTVO ZA GOZDE IN GRAŠČINE
v Gorici, dne 26. julija 1885.

CVET ZOPER TRGANJE

po dr. Maliči

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter ravmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in ki- te itd., malo časa če se rabi, pa mine po. polnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo "cvet zoper trganje po dr. Maliči" z zraven stoječim znamenjem; 1 steklenica 50 kr.

Zahvala.

Schwarz. Gospodu pl. Trnkóczy-jú, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na protinski bolezni na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezni čedalje hujša prihajala in uže vsi tujci niso mogli stopiti na nogo, spominam se na Vus dr. Maličev protinski cvet po 50 kr. ter si ga nemudoma naročil. In res imel je čudovit vseh, da so se po kratkej rabi oprostili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam torej dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsa- kemu bolniku v enakoj bolezni priporočam. Vasej blago- rodnosti pa izrekam najpriprnejšo zahvalo z vsem spošto- vanjem udani

Franc Jug, posestnik v Šmarji pri Celji.

Planinski zeliščni sirup kranjski, izboren zoper kašelj, hripavost, vrtoglav, prsne in pljučne bolezni; 1 steklenica 50 kr. Koristnejši nego vsi v trgovinih se nahajajoči sirupi.

Kri čistilne kroglice, c. kr. priv., ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so s. uže tisučkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega teles glavobolu, otrpnenih udih, skazenem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škotljah & 21 kr.; jeden zavoj s 6 škotljami gold. 5 kr. Manje od enega zavoj se s pošto ne razpošil.

Naročila se izvrše: najhitreje s poštnim povzetjem in Adresa je:

Lekarna TRNKÓCZY-ja na Mestnem trgu v Ljubljani.

Št. 983.

Razpis učiteljskih služeb.

V tem okraji se s tem razpisujejo službi učitelja voditelja v Lokovci in Kalu pa eno mesto učiteljice 3. plačne vrste. Tudi sti v okraji prazni 2 mesti podučitelja.

Dohodki vseh navedenih služeb so poleg deželni š. postav 10. marca 1870, in 4. marca 1879.

Prošnje s postavnimi spričevali sposobnosti in za zunanje tudi se spričevalom c. kr. okraj- nega zdravnika je vložiti do 14. septembra t. l. sem le po predstavljenih oblastnijah.

C. K. OKRAJNI Š. SVET
v Gorici, 24. julija 1885.

Gotov pomoček.

Vsadko dobi plačilo hitro nazaj, ako bi ostal moj gotovi

ROBORANTUM (pomoček, da brada raste.)

brez uspeha. Ima tudi gotov uspeh pro- ti pleši, izpadanju las, luski- nasti glavni in osivljenju las. Uspeh je gotov po nekaterem drgenju. Idbuje hitro. Izvirne steklenice razposi- ja po 1 gl. 50-kr., steklenice za posku- ujo po 1 gl. 1. Grolich v Brnu. Za- logo: v Gorici: Cristofolotti, lekar; v Trstu: Pavel Rocca, lekar v mestni palači; v Ljubljani: Ed. Mahr; v Zadru: N. Androvich.

Roborantium rabi se pogosto z uspehom tudi proti slabosti spomina in bolestiti v glavi, kar se lahko dokaže se spričevali in zahvalami.

NB. V imenovanih zalogah dobi se tudi ustna karpasja voda Grolichova, gotova pomoč zoper vsakoršno bolezen zob, neobhodno potrebna, da se ohrani njih lepota, izvrstno sredstvo, da se ohranijo in či- stijo zobje, usta in lesna, sestavljena iz zdravih korenin moravskih Karpát; prave steklenice po 60 kr.

ZALOGO V PREHODU

ISTRSKIH, DALMATINSKIH IN DRUGIH VIN

ima

G. SPITERI & C.

NABREŽINI.

Glavna zaloga: v Trstu, Via Laz- zaretto veechio, št. 9.

Kdor zahteva, pošljejo se mu uzor- ci vina na poskušjo.